

„Ne ene nimam. Da se pa v gostilnici nisem pre-videl z ognjem! Kako bo pa zdaj, gospod inženir?“ to besedo tudi jaz posebno povdarim. „Smodka brez ognja je kakor — kakor — no pomagajte mi najti prave primere!“

„Kakor profesor brez učencev, haha!“

„Ali pa inženir brez svojih instrumentov.“

„Dobro, haha!“

Oba se smejeva, tako da se popotnika obrneta proti nama. Moj tovariš se pomakne proti tujcu in ga ogovori:

„Ker vaši dami dim, kakor se vidi, ni neprijeten, se drznem prositi vas, da bi naju oteli iz zadrege s tem, da nama posodite malo ognja.“

„O rad, prav rad“, odgovori tujec in pomoli mojemu tovarišu svojo smodko. Al ta se kaže zelo nerodnega, tako, da ne le svoje smodke ne prižge, marveč vgasne skoro tudi tujčevo.

„Ne bo šlo drugače, gospod“, ga nagovori, „kakor če bi hoteli vi z mano vred vleči.“

Brez vgovora se pomakne tujec bliže, vtakne smodko v usta in potegne parkrat, moj tovariš pa pritisne svojo smodko k njegovi ter vleče. Jaz sem tudi tu brž uganil, da hoče na ta način tujca le dobro v obraz pogledati, kar tudi jaz storim. Ko gorí smodka, se zahvali tujcu in pomoli meni smodko in med tem, ko prižigava, mi migne, da se ni motil zaradi tujca, marveč da je svoje stvari popolnoma gotov. Dama naju začne zdaj malo manj neprijazno gledati in se celo proti nama obrne, vidi se celo, da bi je bila volja spustiti se v pogovor z nama.

Moj tovariš to brž zapazi in jo ogovori:

„Gospá pač še niso bili nikdar v teh krajih?“

„Moja žena govori le francoski“, se vtakne brž tujec vmes. „Je Francozinja po rodu.“

Te besede so ga tudi meni izdale, kajti to je bilo najširokejše prusko narečje, katerega se rojen Prus nikdar ne odvadi. Moj prijatelj pobesi glavo in pravi:

„Francosko pa jaz ne znam; škoda!“

Jaz sem pač dobro znal francoski, a zdelo se mi je bolje prikrivati to; zato tudi jaz pristavim:

„Jaz tudi ne besedice, dasiravno bi bil že mnogo-krat ta jezik potreboval.“

Dama se obrne do svojega moža z vprašanjem, kaj sva jej hotela povedati. Mož jej to pojasni in ona naju jame gledati še prijazneje. Krasna ženska in vendar kako nesrečna, da ima takega moža, če je res njen mož. Zagotovem, da mi je bila težka misel, da bom tej lepotici vzel kmalu to, kar jej je najdražjega, namreč moža. Ali pač vé, kaj in kdo je on? Najbrže ne, skoro gotovo jo je ogoljufal. Pa kaj, ko bi ne bil pravi! Za vse bogastvo sveta bi ne hotel te ženske po krivem trpinčiti. V tem trenutku sem čutil, da je sodnika posel zelo težaven, zlasti če ima mehko srce.

(Dalje prihodnjič.)

Naši dopisi.

V Gorici 9. okt. — Če pojde pri nas tako naprej, treba bo napraviti v domačih časnikih in v dopisih od tod poseben predal, kakoršnega je imel pod prejšnjim vredništvom Dunajski „Volksfreund“ — predal namreč „zur Sittengeschichte“ („von Wien“ — je rekel on; mi bi morali reči „von Görz Stadt u. Land“). Tožil sem že pred meseci, da se dandanašnji pri nas več hudodelstev primeri v enem tednu, ko nekda v desetletjih. Žalibog, da mi najnovejši dogodki resnič-

nost teh besedi potrjujejo. V Solkanu, v Grgarju, v Dornbergu (in še kje?) so se pretekle dni godili napadi z noži, oziroma s kolcem. V prvih 2 vaséh (v okolici mestni) je fant — ponočnjak ponočnjaka zabodil, v Dornbergu pa (o. 2¹/₂ u. od tod) je brat brata v postelji skoraj ubil. In to je že v drugo v malo mesecih, da so se Dornberčanje nad sorodniki pregrešili. Meseca julija je v Trstu Dornberžan S. sestro skoraj do smrti pobil ter bil ni davno v ječo obsojen. Zdaj pa je brat (C.) na domu — iz Trsta prišedšega brata zaradi dedšine s kolcem malo da ne umoril. Da bi smel jez enmalo modrovati in nasledkom iskati vzrokov, rekel bi: Kdor z jezikom ali peresom véro in spoštovanje do duhovščine spodkopava, véri in duhovščini upliv kali in slabi — on je kolikor toliko odgovoren za reči, ki se pri nas godé. Za modêrnih omikancev „filozofično (!) morálo“ (oder was?) se ljudstvo ne more zmeniti; kar je „omikancem“ humannost, narurna modrost, liberalizem, to se zavrže pri neomikancih v surovost in razuzdanost, iz katere izvirajo tepežnje in umori. — Drug vzrok pa ima, kar se je v nedeljo v Gradišči v jetnišnici zgodilo. Dogodek je grozovit in je ondašnje mesto in vso deželo pretresel. V sobi št. 19 je bil sê sedmimi družimi jetniki zaprt tudi Neapolitanec Soffia, v katerem je zedinjena bila vsa peklenska zloba. Bil je ta nesrečnež že pred letom 1866 k smrti obsojen, pa pomiloščen na dosmrtni zapor. V jetnišnici se je obnašal tako, da ni ga disciplinarnega prestopka, katerega bi on ne bil kriv. Dne 3. t. m. popoldne, ob tisti uri, ko spravljajo kaznjence v njih sobe, ostal je trmoglav in vporni S. v postelji, ko so šli njegovi tovariši po vode za po noči. Čuvajski nadzornik Prohazka z 2 čuvajema pregleduje po zapovedi vse prostore tistega koridora, kjer je bila soba 19., ter vpraša Soffia-o, zakaj ni šel tudi on z družimi po vodó. Tù skoči S. z dvema nožema — v vsaki roki enega držeč — s postelje in plane na Prohazko. Izprva ga le hudo rani, da pade; ko pa P. pomoči prosi, začne ga na tleh neusmiljeno zbadati; 14 zbodljejev menda so pozneje na truplu našli. Una dva čuvaja sta — neoborožena — groze strmela; ali, ko zasliši čuvaj B. iz ust grozoviteževih besede: „Zdaj je prišla vrsta na-te“, zgrabi za metlo ondi blizo in mahne morilca z ročajem močno po glavi, da ga je omamil. Toda čez nekaj trenutkov se S. spet zavé in teče za bežečima čuvajema, katerih enega nevarno v rebra zabode, družega pa na roki rani. V tem sta bila ranjenca železno zagrajo konec koridora že prestopila in so jima hiteli od zunaj drugi čuvaji naproti. Ko jih S. zagleda, vrne se proti svoji sobi, zdajci pa zbada samega sebe z obema nožema v prsi in se zgrudi mrtev poleg Prohazke! — Pogreb ubozega Prohazke v torek zvečer je bil veličasten; morilca so — vkljub „humannim“ novim postavam — pokopali po noči zunaj pokopališča. — V pojasnilo strašnega prizora na hodniku Gradiščanske kaznovalnice bodi dodano še to, da, kedar gredó čuvaji notranje prostore preiskovat, zaprejo vsakrat koridorno železno zagrajo za seboj; zato jim ni bilo mogoče tako hitro morilcu uiti. Toliko sem posnel iz ustnih sporočil in časnikov. — Kaj uči popisana tragedija? od kod je imel morilec noža? — Na ti vprašanji naj odgovoré naši humanni postavodajci. — Še eno te baže, potlej pa bo za ta teden zadosti. V Desklah (pri Kanalu) je nek B. B. samega sebe z dvocevko ustrelil, pa ne umoril. Menijo, da ni bil pri čisti pameti. — Naša kupčijsko-obrtnijska zbornica je poklonila gosp. baronu Hekt. Ritterju častno adresno v spomin njegovega 25letnega kupčijskega delovanja.

Zaseženo.

Iz Motnika 7. okt. (*Javno zahvalo*) izrekam c. kr. okrajnemu glavarju Kamniškemu gosp. Klančicu za knjižice, ki jih je po našem gosp. župniku Šustu v dar ubogim učencem tukajšnje zasobne šole poslal, v imenu obdarovanih otrok. Ob enem moram objaviti tudi še to, da je blagi gospod se pri svojem dvakratnem obisku te šole vselej ubogih otrok milostno spomnil in jih z denarnim darom razveselil. Hvala mu za to!

Fr. Sajovic.

Iz Ljubljane. (*Iz odborove seje družbe kmetijske 10. dne t. m.*) Centralni odbor je odobril poročilo odseka za vinorejo, s katerim družba kmetijska odgovarja na vprašanje c. k. deželne vlade: da ne bi bila za varstvo Kranjske vinoreje brez koristi postava, po kateri se imajo umetno napravljena in ponarejena vina kupcem zaznamovati, da vedó, kakošno blago kupijo. — Poročilo predstojnika podružnice Bistriške gosp. župnika Mesarja, v katerem na drobno popisuje gospodarstvo na planinah Kamniških, Nanoških in Šneperških, ki jih je letos po naročilu družbe kmetijske s podučevanjem obhodil, je odbor na znanje vzel ter sklenil: a) naj se gosp. Mesarju topla zahvala izreče za njegovo neutrudljivo delovanje v povzdigo planinskega gospodarstva in osnovo sirarskih družeb, b) posestnikom zemljišč na Kamniški planini gospodom H. Kronawetvogelnu, Jož. Prelesniku in V. Sušniku pohvala naznani za njihovo iskrenost, ki jo kažejo za ustanovitev sirarske družbe na planini Kam-

niški, c) vredništvo „Novic“ pa naprosi, da gosp. Mesarjevo poročilo natisne v svojem listu, da tudi naša dežela o umnem planinskem gospodarstvu ne zaostaja za družimi, ki lepe dobičke vlečejo iz svojih planin. — Gosp. M. Scheyer-u, nadgozdarju v Ratečah, se zahvala izreče, da je Kranjsko deželo namestoval v gozdarskem shodu na Dunaji. — Od knjigarja E. Ulmara iz Stuttgarta družbi poslani kmetijske knjižice vzlasti „des Landmannes Winterabende“ (kmeta zimski večeri) bode odbor pregledal, in če jih najde, kakor podoba kaže, dobre, jih bode priporočil za nakup in tudi prestavo v jezik domači. — Za prihodnji občni zbor družbe kmetijske je bil 24. dan novembra odločen in pri tej priliki želja izrečena, naj udje družbe kmetijske, če imajo kaj koristnega povedati v zboru ali kaj zanimivega na ogled razstaviti, to pismeno odboru naznanijo do konca tega meseca. — Konečno je odbor, ker popred ni seje imel, sklenil, prečastitemu g. Grabrijanu, ki je 34 let ud naše kmetijske družbe, čestitati o 50letnici njegovega duhovnega pastirstva.

V družbo kmetijsko so bili za ude na novo sprejeti gospodje: Anton Burja iz Prečice, Jan. Čadež iz Poljan pri Loki, Andrej Kamnikar iz Podkamna, Štefan Lemut iz Zaboršta, Jernej Ramovš iz Poljan pri Loki, Janez Resman iz Radoljice.

— (*Darovi za kristjanske ubežnike iz Bosne in Ercegovine na Avstrijsko zemljo*): Iz Belecerkve: gosp. Jakob Gruden, župnik 2 gold., Katarina Andrič, posestnica 1 gld., Neža Krašovec, gospodinja 30 kr., Janez Ljubi, vincar 1 gld., Janez Bobič, vincar 30 kr., gosp. Janez Gantar, učitelj 1 gold., Anton Bevec, kramar 50 kr., Janez Zalokar, kmet 10 kr. — Iz Šmarjete: gosp. Janez Volčič, župnik 2 gold., Janez Zorko, kmet 1 gold. — Iz Banjaloke: gosp. Jakob Carl iz Banjaloke 1 gld., gosp. Jože Žagar iz Aibla 1 gld., gosp. J. K. iz Banjaloke 1 gold., gosp. D. B. iz Banjaloke 1 gold. — Iz Bučke: Gašp. Gašperlin 2 gold., Andr. Šimenec 1 gold., Fr. Fabjančič 1 gold., Jož. Pungarčič 20 kr., Mat. Jaklič 50 kr., Marija Lekše 50 kr., Ana Žumer 10 kr., Jera Selak 30 kr., Neža Pirman 30 kr., Jožef Selak 60 kr.

Dr. Mazzura, predsednik podpiralnega društva v Zagrebu, je s toplo zahvalo potrdil prejem od vredništva „Novic“ mu poslanih 154 gold. 30 kr.

— Katoliško društvo je pod načelstvom gospoda prošta dr. Jarca že začelo priprave delati za zimsko obleko ubozih šolskih otrok in včeraj so milostljive gospé že lotile se milodarne naprave.

— Kakošen trn v peti je bira duhovnov današnjim liberalcem, priča dogodba, ki smo jo ravnokar izvedeli iz Hudega na Dolenskem, kjer si je ondotni župan Hanff pridržnil kot „staatsanwaltlicher Functionär“ od kaplana Zatiškega po prostovoljni biri dobljeno prosó konfiscirati in v Zatiško sodnijo prepeljati! Tako turško postopanje župana, ki ljudem že sam po sebi ni priljubljen, dela po vsi okolici tako grozno nevoljo, da hudo razžaljeni kaplan mora zadostenje iskati na postavni poti.

— (*Poslano.*) Podpisani odbor se gosp. Andreju Velikajnu za brezsebično in požrtvovalno delovanje pri kegljanji na dobitke v korist dramatičnemu društvu, kakor tudi za okoliščinam primerni, po njem izročeni čisti ostanek v novcih najtoplejše zahvaljuje.

Odbor dramatičnega društva.

— (*Poslano.*) Vsem svojim prijateljem in znancem, koleginjam in kolegom iz „dramatičnega društva“, bratom „Sokolom“, pri katerih mi zarad kratkega odpusta ni bilo moč osebno posloviti se, dalje vsem podpornikom in prijateljem slovenskega gledišča, posebno pa

vrli naši mladini, katera mi je opetovane drage mi dokaze ljubeznjivega čislanja poklonila, kličem, odhajajoč v sosednji nam Zagreb, prisrčno: Z Bogom! Na zdravje! Živili!

V Ljubljani 10. okt. 1875. Josip Nolli.

— V Postojni bode, kakor so „Novice“ že v 39. listu oznanile, družba kmetijska prihodnji ponedeljek, to je, na sv. Lukeža dan, po očitni dražbi prodajala čez 30 goved Muriškega (Mürzthaler) plemena, ki jih je odbornik gosp. Seunig ravnokar na Štajarskem kupil. Pogoji so v imenovanem listu razglašeni. Notranjci, na noge za napredek živinoreje!

— (Pobirki iz časnikov.) Zagrebški „Obzor“ radosten sluša Goriške priprave za „spravo“ slovenskih strank, al boji se, da bi „Narodova“ pripravnost mladoslovencev slogo sklepati pod pogojem, da vsaki stranki bode gledé liberalizma slobodno držati se svojega stališča, ne bila klipa, na kateri se razbije sporazumek, vsaj vidimo — kaže „Obzor“ — kakošen je ta nemški liberalizem; brez podpore duhovnikov ne vemo, kako se reši vprašanje narodno na Slovenskem, kjer so žalibog mesta skozi in skozi nemška, osobito na Štajarskem.“ — Tako sodijo in prav sodijo naši bratje na jugu, kjer še ne poznajo nemške iznajdbe „starih“ in „mladih“, pa vidijo, kaj počenja nemški liberalizem. Res, zeló kratkoviden je, kdor za grmom „liberalizma“ sloge išče, pozabivši slovenskega pregovora, da „ogenj se ne gasi niti s slamo niti z oljem.“ Najbolj zaradi prihodnjih volitev se skuša dognati sloga — na nitki, ki se bode v tistem hipu raztrgala, kedar pridejo volitve. Rodoljubi! „na zadnja kola treba paziti“, in da z „mladimi“, katerim je nemški liberalizem Bog, bode sprava le tadaj mogoča, „kedar se bode kača na ledu gréla“. — Če velecenjeni dopisnik iz Ljubljane v „Vaterl.“ trdi, da že ranjki dr. Costa je mislil na konferencijo zastopnikov staro- in mladoslovenske stranke, katero zdaj vnovič nasvetuje „Slovenec“, da se dožene potrebna sprava, ne moremo si kaj, da ne bi rekli, da o tem „Vaterl.“ noticija ni „nicht ganz genau“; to je razvidno iz članka v 1. listu letošnjih „Novic“ pod naslovom „pogajanje za slogo Slovencev v 2 pismih“, kjer se vidi, da iz Štajarskega je prišel 3. oktobra 1874 prvi nasvèt one konferencije, ki pa se je rešil s soglasnim pritrjenjem vsega kluba, v katerem je tudi dr. Costa bil, tako, kakor 2. pismo kaže.

Novičar iz domačih in ptujih dežel.

Iz Dunaja. — Delegaciji morate ta teden dovršiti skupni proračun za prihodnje leto, ker 19. dne t. m. začne se že državni zbor na Dunaji. Podoba je, da med njima ne bo mnogo navskriž-misli. Grof Andrassy v Avstrijski delegaciji energično interpelovan od Tržaškega poslanca Teuschelna o vnanji politiki, je zopet kazal, da on še zmirom hodi z vezano Prusko maršruto in da mu samemu ni mogoče gotovega poročstva dati za ohranjenje mirú. — Za Hercegovince in Bosnjake, ki so pribežali v Avstrijo, je rekel, da je potrosil že čez milijon goldinarjev.

Iz Gradca. — Mestni odbor se je v svoji seji 6. dne t. m. prav pokorno udal v to, da se mu vzame policija. Liberalizem postane hipoma klečeplaz, če mu vlada zobe pokaže.

Česko. — Pri volitvah kmečkih občin za državni zbor 6. dne t. m. je le enemu mladočehu obveljalo izvoljenemu biti; mladočehi potem takem se ne morejo sponašati s kako zmago nasproti staročehom, marveč so

eno poslanstvo še zgubili; ni se tedaj bati, da so mladočeski nebcborci pri včerajšnjih volitvah v mestih srečneji bili. Narod česki vé, da mora zaupati le svojim skušenim voditeljem, katerih ni okužil brezverski liberalizem.

Bukovina. Iz Črnovice. — 4. dne t. m. se je slovesno odprlo nemško vseučilišče tukaj. Prišli so iz vseh nemških vetrov zastopniki „nemške učenosti“, med njimi tudi prof. Schmoller iz Strassburga, ki je očitno rekel, da je prišel na izrečeno željo Bismarkovo. No, to je vendar dokaza dovolj, da nemško vseučilišče, kjer med sto ljudi nenemškega naroda je komaj 8 Nemcev (večideljudov), ima biti le nemška propaganda.

Zaseženo.